

ULUSAL MESLEK STANDARDI

**İPLİK BİTİM İŞLERİ OPERATÖRÜ
SEVİYE 2**

REFERANS KODU/ 09UMS0030-2

RESMİ GAZETE TARİH-SAYI: 11.12.2009 - 27429

Meslek:	İPLİK BİTİM İŞLERİ OPERATÖRÜ
Seviye:	2¹
Referans Kodu:	09UMS0030-2
Standardı Hazırlayan Kuruluş(lar) :	TÜRKİYE TEKSTİL SANAYİİ İŞVERENLERİ SENDİKASI (TTSİS)
Standardı Doğrulayan Sektör Komitesi:	MYK Tekstil, Hazır Giyim, Deri Sektör Komitesi
MYK Yönetim Kurulu Onay Tarih/ Sayı:	24.11.2009 Tarih ve 2009/63 Sayılı Karar
Resmi Gazete Tarih/Sayı:	11.12.2009 - 27429
Revizyon No:	00

¹ Mesleğin yeterlilik seviyesi, sekizli (8) seviye matrisinde seviye iki (2) olarak belirlenmiştir.

TERİMLER, SİMGELER VE KISALTMALAR

BOBİN ARABASI: Bobinleri taşımak için kullanılan aracı,

BOBİN: İpliğin boş masuranın üzerine sarılmış konik veya silindirik formdaki halini,

FİKSE İŞLEMİ: Tekstil malzemelerine kalıcı şekil değiştirmelerini sağlamak amacıyla buharlı ya da buharsız ısı verilmesi işlemini,

ISCED: Uluslararası standart eğitim sınıflamasını,

ISCO: Uluslararası standart meslek sınıflamasını,

İZAFİ RUTUBET: Ortam içerisindeki su buharı miktarının doygun su buhar miktarına oranını,

KKD: Kişisel koruyucu donanımı,

KOPS: Ring makinesinde üzerine iplik sarılmış masurayı,

MASURA: Koni veya silindir biçiminde olup üzerine iplik vb. sarılan karton, tahta, plastik vb.den yapılan gereci,

NACE: Avrupa Topluluğu'nda ekonomik faaliyetlerin istatistiki sınıflamasını,

TELEF: İstenmeyen iplik döküntüsünü,

TİP BİNDİRME: Farklı bir malzemenin makineye yüklenmesini

ifade eder.

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	5
2. MESLEK TANITIMI	6
2.1. Meslek Tanımı.....	6
2.2. Mesleğin Uluslararası Sınıflandırma Sistemlerindeki Yeri.....	6
2.3. Sağlık, Güvenlik ve Çevre ile İlgili Düzenlemeler	6
2.4. Meslek ile İlgili Diğer Mevzuat.....	7
2.5. Çalışma Ortamı ve Koşulları.....	7
2.6. Mesleğe İlişkin Diğer Gereklilikler	7
3. MESLEK PROFİLİ.....	8
3.1. Görevler, İşlemler ve Başarım Ölçütleri	8
3.2. Kullanılan Araç, Gereç ve Ekipman.....	17
3.3. Bilgi ve Beceriler	17
3.4. Tutum ve Davranışlar	17
4. ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE BELGELENDİRME	18

1. GİRİŞ

İplik Bitim İşleri Operatörü (Seviye 2) ulusal meslek standardı 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) Kanunu ile anılan Kanun uyarınca çıkartılan “Ulusal Meslek Standartlarının Hazırlanması Hakkında Yönetmelik” ve “Mesleki Yeterlilik Kurumu Sektör Komitelerinin Kuruluş, Görev, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik” hükümlerine göre MYK’nın görevlendirdiği Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası (TTSİS) tarafından hazırlanmıştır.

İplik Bitim İşleri Operatörü (Seviye 2) ulusal meslek standardı, sektördeki ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak değerlendirilmiş, MYK Tekstil, Hazır Giyim, Deri Sektör Komitesi tarafından incelendikten sonra MYK Yönetim Kurulunca onaylanmıştır.

2. MESLEK TANITIMI

2.1. Meslek Tanımı

İplik Bitim İşleri Operatörü (Seviye 2); iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çevresel önlemleri alarak, kalite sistemleri çerçevesinde, iplik makinesinden çıkan kopslara/bobinlere gereken fikse işlemlerini yapan, kopsları/bobinleri istenilen bobin formatına getiren ve bu aşamalarda kullanılan makinelerin operatörlüğünü yapan kişidir.

Bu makinelerin operatörlüğünü yaparken; makinelere kopsların/bobinlerin getirilmesi, makinelerin beslenmesi, makinelerin istenilen ürüne göre ayarlarının yapılması, üretimin kontrol edilmesi, üretim hatalarının belirlenmesi, hataların ilgili yerlere iletilmesi, makinelerin çıktılarının uygun şekilde boşaltılması, dolan bobinlerin etiketlenmesi, bobin arabalarına yüklenmesi, arabalar üzerine alınan bobinlerin istenilen standartlara uygunluğunun gözle ve elle kontrol edilmesi, hatalı bobinlerin ayrı arabalara aktarılması, makinelerin ve çevresinin temizliği, teleflerin toplanması operatörün sorumluluğundadır.

Sorumluluğunda olan makinede/makinelere, üretimin her aşamasında uygun kalitede ürünün elde edilmesini sağlar. Bununla birlikte beklenmeyen durumlarda, olumsuz durumu ilk amirine bildirmekten, test yapılması için uygun numune almaktan ve uygun testlerin yaptırılmasından sorumludur.

2.2. Mesleğin Uluslararası Sınıflandırma Sistemlerindeki Yeri

ISCO 08	: 8151
ISCED 97	: 542
NACE Rev.2	: 13.10

2.3. Sağlık, Güvenlik ve Çevre ile İlgili Düzenlemeler

2872 Sayılı Çevre Kanunu
Enerji Verimliliği Kanunu
Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği
Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği
Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik
Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği
Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmelik
Çevre Denetimi Yönetmeliği
Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği
Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği
Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği
Hazırlama, Tamamlama ve Temizleme İşleri Yönetmeliği
Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği
Enerji Kaynaklarının ve Enerji Kullanımında Verimliliğin Arttırılmasına Dair Yönetmelik
Endüstri Tesislerinden Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği

Gürültü Yönetmeliği
Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliği
İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik
İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği
Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği
Kişisel Koruyucuların İşyerinde Kullanılması Hakkındaki Yönetmelik
Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği
Makine Emniyeti Yönetmeliği
Tehlikeli Kimyasallar Yönetmeliği
Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği
Titreşim Yönetmeliği
Toprak Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği

Ayrıca; iş sağlığı ve güvenliği ve çevre ile ilgili yürürlükte olan diğer mevzuat, kanun, tüzük ve yönetmeliklere uyulması ve konu ile ilgili risk analizi yapılması esastır.

2.4. Meslek ile İlgili Diğer Mevzuat

Meslek ile ilgili diğer mevzuat bulunmamaktadır.

2.5. Çalışma Ortamı ve Koşulları

Çok sayıda makinenin çalışmasından dolayı gürültü ve titreşimin olduğu bir ortam söz konusudur. Bununla birlikte elyaf ve türevi malzeme ile çalışıldığından çalışma ortamında güçlü bir havalandırma sistemine ihtiyaç vardır. Çalışma ortamında iklimlendirme şartlarının uygun izafi rutubet ve sıcaklıkta sabit olması gerekir. Çalışma esnasında yapılan işin özelliğine göre Kişisel Koruyucu Donanım (KKD) Yönetmeliği hükümlerine uygun kişisel koruyucu donanım kullanılmalıdır.

2.6. Mesleğe İlişkin Diğer Gereklilikler

Makine ve bobin üzerinde kontrol yaparken el ve göz koordinasyonunun iyi olması gerekir.

3. MESLEK PROFİLİ

3.1. Görevler, İşlemler ve Başarım Ölçütleri

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
A	İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini almak	A.1	Yasa ve işyerine özgü iş sağlığı ve güvenliği kurallarını uygulamak	A.1.1	İşyerinde geçerli olan iş sağlığı ve güvenliği normlarını anlar ve öğrenir.
				A.1.2	İşe uygun güvenlik ekipmanını ve koruyucu donanımı kullanır.
				A.1.3	Müdahale araçlarının kullanımını ve yerlerini öğrenir.
		A.2	Karşılaşılabilecek risklere karşı önlem almak	A.2.1	Çalışma bölgesinde risk oluşturabilecek faktörleri saptama çalışmalarına katılır ve katkıda bulunur.
				A.2.2	Risk faktörlerinin azaltılmasına yönelik yapılan çalışmalara (risk değerlendirmesi) katılır.
		A.3	Acil/tehlikeli durum ve çıkış prosedürlerini uygulamak	A.3.1	Tehlike durumlarını saptama ve önlem alma çalışmalarına katılır.
				A.3.2	Anında giderilemeyecek veya yetki alanı dışındaki acil durum veya kazayı derhal ilgili personel ve acil hizmet birimlerine bildirir.
				A.3.3	Acil durumlarda çıkış veya kaçış prosedürlerini uygular.
		A.4	İşe özgü iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini almak	A.4.1	İş güvenliği açısından makine içerisindeki aparatlara uzuvlarını kaptırmaması için dikkatli çalışır.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
B	Çevre koruma mevzuatına uygun çalışmak	B.1	Çevre koruma standart ve yöntemlerini uygulamak	B.1.1	Gerçekleştirilen işlemler ile ilgili çevresel etkilerin doğru bir şekilde saptanması çalışmalarına katılır.
				B.1.2	Çevre koruma gereklerine ve uygulamalarına yönelik periyodik eğitimlere katılır.
				B.1.3	İş süreçlerinin uygulanması sırasında çevre etkilerini gözler ve zararlı sonuçların önlenmesi çalışmalarına katılır.
		B.2	Çevresel risklerin azaltılmasına katkıda bulunmak	B.2.1	Dönüştürülebilir malzemelerin geri kazanımı için gerekli ayırmayı ve sınıflandırmayı yapar.
				B.2.2	Tehlikeli ve zararlı atıkları verilen talimatlar doğrultusunda diğer malzemelerden ayırıştırır ve gerekli önlemleri alarak geçici depolamasını yapar.
				B.2.3	Yanıcı ve parlayıcı maddelerin güvenli bir şekilde tutulmasını sağlar.
				B.2.4	İşlem sırasında ve hazırlık aşamalarında kişisel koruyucu donanım ve malzemeleri kullanır veya diğerlerine kullanır.
				B.2.5	Dökülme ve sızıntılara karşı kullanılacak uygun donanım, malzeme ve ekipmanı hazır bulundurur.
		B.3	Doğal kaynakların tüketiminde tasarruflu hareket etmek	B.3.1	Doğal kaynakları tasarruflu ve verimli bir şekilde kullanır.
				B.3.2	Doğal kaynakların daha az ve verimli kullanımı için gerekli tespit ve planlama çalışmalarına katılır.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
C	Kalite yönetim sistemi dokümanlarına uygun çalışmak	C.1	İşe ait kalite gerekliliklerini uygulamak	C.1.1	İşlem formlarında yer alan talimatlara ve planlara göre kalite gerekliliklerini uygular.
				C.1.2	Araç, alet, donanım ya da sistemin kalite gerekliliklerine uygun çalışır.
				C.1.3	Çalışmayla ilgili kalite raporlarını doldurur.
				C.1.4	Operasyon bazında çalışmaların kalitesini denetler.
		C.2	Proseslerde saptanan hata ve arızaları engelleme çalışmalarına katılmak	C.2.1	Çalışma sırasında saptanan hata ve arızaları yetkili kişilere sürekli bildirir.
				C.2.2	Hata ve arızaları oluşturan nedenlerin belirlenmesine ve ortadan kaldırılmasına katkıda bulunur.
				C.2.3	Hata ve arıza gidermeyle ilgili uygulama ve yöntemleri uygular.
				C.2.4	Yetkisi dahilinde olmayan veya gideremediği hata ve arızaları amirlerine bildirir.
		C.3	Mesleki gelişime yönelik faaliyetlere katılmak	C.3.1	Yönetim tarafından belirlenen mesleki eğitim ve organizasyonlara katılır.
				C.3.2	Mesleği ile ilgili belirlediği eğitim eksikliklerini yönetime bildirir.
				C.3.3	Gerekli durumlarda bilgi ve becerilerini ilgili kişilere aktarır.
		C.4	Çalışmaları raporlamak	C.4.1	Uygun periyotta yaptığı çalışmalarını yazılı hale getirir.
				C.4.2	Raporlama çalışmalarında tanımlanan formları kullanır.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
D	Üretim öncesi hazırlıkları tamamlamak	D.1	Günlük/haftalık iş organizasyonu/planına uygun hareket etmek	D.1.1	Günlük/haftalık iş organizasyonu/planını okur.
				D.1.2	Verilen talimatlara göre kendi iş programında revize yapar.
				D.1.3	İş planına ve verilen talimatlara göre çalışır.
		D.2	İhtiyaç duyulan ürün ve malzemeyi hazırlamak	D.2.1	Üretim programına uygun olarak ürün ve malzemeleri temin eder.
				D.2.2	Üretim programının öngördüğü oranlarda ürün ve malzemeleri hazırlar.
		D.3	Kullanılacak araç, gereç ve ekipmanı hazırlamak	D.3.1	Verilen talimata göre, üretim planına uygun, üretimi aksatmayacak sayıda araç, gereç ve ekipmanı hazırlar.
				D.3.2	Kullanılacak araç, gereç ve ekipmanın ürün ve malzemeye göre sağlamlığını kontrol eder.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
E	Makine temizliği yapmak	E.1	Makinenin ilgili bölümlerini temizlemek	E.1.1	Uygun aletler ile makinenin temizliğini yapar.
				E.1.2	Temiz mamul ve yarı mamullerin olduğu bölgeyi daha özenli temizler.
				E.1.3	Makine içerisindeki hassas bölgelerin temizliğine dikkat eder.
		E.2	Elyaf ve iplikleri temizlemek	E.2.1	Makinede kalan istenmeyen elyaf ve iplikleri temizler.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
F	Çalıştığı makinede tip bindirmek	F.1	Masuraları makineye dizmek	F.1.1	Aynı özellikteki masuraları dizer.
				F.1.2	Her bir parti için katlama makinesini kullanarak metre veya bobin gram ayarını yapar.
		F.2	İpliği koniğe/silindire bağlamak	F.2.1	İpliği doğru renkteki, tipteki ve yöndeki koniğe/silindire bağlar.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
G	Üretimi takip etmek	G.1	Makineyi çalıştırmak	G.1.1	Makineyi, üretim ayarları yapıldıktan sonra çalıştırır.
		G.2	Makineyi beslemek	G.2.1	İplikleri birbirine karıştırmadan besler.
		G.3	Beklenmeyen durumları amirine bildirmek	G.3.1	Beklenmeyen durumu gecikmeksizin amirine bildirir.
		G.4	İplik kopuklarını bağlamak	G.4.1	Nihai mamul üzerinde hata oluşmayacak şekilde iplik kopuklarını bağlar.
		G.5	Fikse işlemlerinin yapılmasını sağlamak	G.5.1	Uygun sıcaklık, nem ve sürede fikse işlemini yapar.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
H	Makineyi boşaltmak	H.1	Makinedeki bobinleri/masuraları etiketlemek	H.1.1	Her bir partiyi etiketler.
		H.2	Makinedeki bobinleri/masuraları boşları ile değiştirmek	H.2.1	Makinenin dolan bobinlerini/masuralarını zamanında değiştirir.
				H.2.2	Gerekli durumlarda rezerve ucu doğru verir.
				H.2.3	Masuranın renk ve tip tasnifini doğru yapar.
				H.2.4	Makinenin altında masuranın kalıp kalmadığını kontrol eder.
				H.2.5	Makineyi talimatlara uygun şekilde boşaltır.

Görevler		İşlemler		Başarım Ölçütleri	
Kod	Adı	Kod	Adı	Kod	Açıklama
I	Sorumluluğundaki makineleri kontrol etmek	I.1	Makinedeki olağandışı durumları kontrol etmek	I.1.1	İlgili birime ve amirine olağandışı durumu bildirir.
		I.2	Makinede kaçak olup olmadığını kontrol etmek	I.2.1	Su, buhar, yağ, hava, kimyasal, gaz kaçağı olup olmadığını kontrol eder.
				I.2.2	Makinenin yardımcı kaplarında kaçak olup olmadığını kontrol eder.
		I.3	Bakım-onarım yapıldıktan sonra makinenin çalışmasını kontrol etmek	I.3.1	Bakım sonrası makinenin çalışmaması durumunda ilk amirine bilgi verir.
				I.3.2	Bakım sonrası makinenin belirlenen standart çalışma ayarlarını kontrol eder.
				I.3.3	Arıza giderilmediyse makineyi teslim almaz ve ilk amirine bilgi verir.
		I.4	Sorumluluğunda olan makinedeki sarf malzemelerini takibini yapmak	I.4.1	Belirlenen eksiklikleri ilgili birime bildirir.

3.2. Kullanılan Araç, Gereç ve Ekipman

1. Bobin
2. Bobin makinesi
3. Büküm makinesi
4. Çeşitli masuralar
5. Etiket
6. Fikse makinesi
7. İplik aktarma makinesi
8. Katlama makinesi
9. Kişisel koruyucu donanım
10. Kops
11. Makas
12. Nakliye arabaları
13. Takım alma arabaları

3.3. Bilgi ve Beceriler

1. Bobin ve büküm işlemlerindeki makineleri kullanabilme bilgisi
2. Doğrulama ve kıyaslama bilgisi
3. El becerisi
4. Elyaf bilgisi
5. İplik üretimi bilgisi
6. İstenilen ürünü elde etmek için doğru malzemeyi makineye bağlayabilme bilgisi
7. İş sağlığı ve güvenliği bilgisi
8. Kalite bilgisi
9. Kısa zamanda farklı noktaları kontrol edebilme becerisi
10. Makinelerin başlangıç ayarlarını yapabilme bilgisi
11. Numune alma becerisi
12. Renk bilgisi
13. Seri çalışabilme becerisi

3.4. Tutum ve Davranışlar

1. Görev tanımını, görevi ile ilgili talimatları ve sorumluluklarını bilmek ve yerine getirmek
2. İş sağlığı ve güvenliği kurallarını uygulamak
3. İşyerinde doğru iletişim kurmak ve bilgi aktarmak
4. İşyerindeki kurallara uymak
5. Kalite kurallarını benimsemek
6. Makinelerin durumunu dikkatle denetlemek
7. Problemleri eksiksiz olarak amirlerine aktarmak
8. Test numunelerini düzenli bir şekilde almak
9. Yönetim tarafından tanımlanan üretim standartlarına uymak

4. ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE BELGELENDİRME

İplik Bitim İşleri Operatörü (Seviye 2), meslek standardını esas alan ulusal yeterliliklere göre belgelendirme amacıyla yapılacak ölçme ve değerlendirme, gerekli şartların sağlandığı ölçme ve değerlendirme merkezlerinde yazılı ve/veya sözlü teorik ve uygulamalı olarak gerçekleştirilecektir.

Ölçme ve değerlendirme yöntemi ile uygulama esasları bu meslek standardına göre hazırlanacak ulusal yeterliliklerde detaylandırılır. Ölçme ve değerlendirme ile belgelendirmeye ilişkin işlemler Mesleki Yeterlilik, Sınav ve Belgelendirme Yönetmeliği çerçevesinde yürütülür.